

Datum 2022-06-09
Diarienummer 2022-9539

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se
kopia:
m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se.

Yttrande över Remiss av skrivelsen Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet, M20232/00531

Miljöförvaltningens synpunkter

Angående föreslagna författningsändringar bedömer förvaltningen att effekten av föreslagna ändringarna troligtvis är liten för att stävja avfallsbrottslighet. Miljöförvaltningens tillsynsarbete påverkas i liten utsträckning av föreslagna ändringar.

Förvaltningen finner inget att invända mot de åtta myndighetsuppdrag som föreslås. Förvaltningen ser initiativet som angeläget och delar Naturvårdsverkets lägesbeskrivning.

A-skyltar

A-skyltar berör inte direkt miljöförvaltningens tillsynsuppgifter, men skulle kunna utgöra ett visst stöd vid tillsyn av avfallsbranschen. Förslaget förbättrar inte förvaltningens förutsättningar för tillsyn av avfallstransportörer.

Ett delat tillsynsansvar

I utredningen konstateras att avfallstransporter sällan inspekteras annat än i anslutning till tillsyn av anläggningar. Här delar miljöförvaltningen utredningens lägesbild och vill belysa att det saknas bra tillsynsmetodik och tillsynsvägledning i dagsläget. Förslaget om ett delat tillsynsansvar mellan kommunala nämnder och länsstyrelsen över nationella avfallstransporter, medför troligtvis att en del aktörer fångas upp som annars hade varit utan tillsyn.

Internremiss

Kommunala renhållningsbolaget (Renova) har i remissvar avstyrkt förslaget om A-skyltar. A-skylt ifrågasätts om den kommer ge betydande effekt, och man efterlyser erfarenheter från de länder där skyltsystemet funnits. I övrigt ställer man sig bakom förslagen. Yttrandet redovisas i sin helhet i bilaga 1.

Övrigt

Miljöförvaltningen ser fortfarande ett behov av utveckling och tillgängliggörande av Naturvårdsverkets avfallsregister för att avfallsregistret ska fungera som ett effektivt stöd för tillsynsmyndigheter när det gäller spårbarhet av farligt avfall. Detta skulle underlätta, inte bara för kommunala miljökontor utan även de myndigheter som nu föreslås få tillgång till avfallsregistret.

Ärendet har handlagts av:

Martin Schiölde
Miljöinspektör

E-post: martin.schiolde@miljo.goteborg.se
Telefon: 031-368 37 90

Bilaga

1. Yttrande från Renova om remissen Förstärkta insatser mot brottslighet inom avfallsområdet

2022-05-19
Vår ref: Kurt Lindman
Dnr: 262/22

miljöförvaltningen@miljo.goteborg.se

YTTRANDE FRÅN RENOVA OM REMISSEN FÖRSTÄRKTA INSATSER MOT BROTTSLIGHET INOM AVFALLSOMRÅDET, MILJÖDEPARTEMENTET (MKN- 2022-9539)

Sammanfattning

Renova anser det angeläget att samhället gör mer inom området och välkomnar därför initiativet. Renova avstyrker trots det förslaget om införande av A-skylt men tillstyrker de tre övriga förslagen som syftar till att förstärka myndigheternas arbete mot avfallsbrottslighet. Renova menar också att utredningens förslag om att utreda möjlighet till klampning av fordon är ett viktigt verktyg i att få stopp på de oseriösa aktörerna för att vinna tid för seriösa utredningar.

Renova konstaterar att inga nya åtgärder riktas mot de avfallsinnehavare som lämnar avfall till oseriösa aktörer eller aktörer utan tillstånd. Inget av förslagen riktad mot de strukturer som gör det så lönsamt att ägna sig åt avfallsbrottslighet, dvs det allt högre negativa värdet på vissa avfall vilket tyvärr betyder att incitamenten för brottsligt beteende kvarstår.

Utredningen är i flera fall otydlig. Till exempel framgår inte hur många fysiska kontroller av nationella avfallstransporter som kommer göras eller vilka effekter skyltsystemet har haft i Tyskland. Det saknas också en redogörelse för hur spaningsarbete och riskanalyser ska styra kontrollerna. Det är sammantaget tveksamt om de förslagna åtgärderna kommer få någon betydande effekt.

Renovas synpunkter på förslagen

Skrivelsens förslag (1) **införande av krav på A-skylt för yrkesmässiga avfallstransporter genom en ny bestämmelse i avfallsförordningen (2020:614).**

Syftet med åtgärden är enligt utredningen främst att underlätta och effektivisera urvalet av transporter som stoppas vid tillsynsinsatser. I dagsläget har trafikpoliser och tulltjänstemän mycket svårt att sälla ut avfallstransporter ut trafikflödet. A-skyltar används redan i Tyskland och Slovenien. Som jämförelse kan nämnas att det i Slovenien tas ut en fast bot på motsvarande 10 000 kr av ansvarig verksamhetsutövare samt 2 000 kr av föraren om A-skylt saknas.

Renova anser att åtgärden inte kommer att förbättra situationen för de som vill bekämpa avfallsbrottslighet. Däremot kommer de som redan är laglydiga att få en ytterligare pålaga som de brottsliga aktörerna slipper. Konsekvensanalysen påstår att laglydiga aktörer kommer vinna på systemet men Renova menar att det är en ytlig och felaktig bedömning. Förslaget fångar helt enkelt inte det som ska fångas. De brottsliga aktörerna kommer välja att ha A-skylt alternativt inte ha A-skylt i syfte att undkomma kontroll.

Något som borde ha belysts är hur systemet med A-skyltar fungerat i Tyskland. Har avfallsbrottsligheten minskat i Tyskland och i så fall varför?

Det viktiga enligt Renova är, att:

- Spaning och kontrollinsatser ökar vilket inte kräver A-skyltning
- Det måste förtydligas vad som avses med yrkesmässig transport avfall, utredningen föreslår också att en sådant uppdrag borde ges, vilket Renova tillstyrker.

A-skyltar ska fungera som en upplysning om att det pågår en yrkesmässig avfallstransport. Det framgår inte av förslaget hur skyltningen ska tillämpas praktiskt vilket är en stor brist. Ska ett fordon som transporterar en tom container ha en A-skylt eller inte? En transport av farligt gods som också är avfall ska den ha A-skylt och farligt godsskylt? Var på en baklastare ska man få plats med den här stora A-skylten? Förslaget är så ottydligt formulerat i sina detaljer att vi som dagligen arbetar med avfall inte förstår hur skyltningen ska tillämpas i praktisk verksamhet. Förslaget innebär också en risk att chaufförer som kör rätt avfall till rätt anläggning kommer bötfällas för att de glömt sätta upp eller ta bort skylt. Renova måste därför avstyrka förslaget.

Förslag (2), förstärka tillsynen över nationella avfallstransporter genom delad tillsyn mellan fem länsstyrelser och de kommunala tillsynsmyndigheterna.

Ändringen kräver ett till 2 kap 28a § miljötillsynsförordningen (2011:13). Idag är det kommunerna som har ansvar för tillsyn i fråga om nationella avfallstransporter.

Renova tillstyrker förslaget. Det är en orimlig uppgift för kommunerna att utöva tillsyn för den enorma mängd transporter det handlar om. Det behövs strategier, riskanalyser, en särskild tillsynsmetodik och mycket hög kompetens för att klara det arbetet. Då de fem länsstyrelserna som fått tillsyn för de gränsöverskridande transporterna nu byggt upp en god kompetens så är det här steget naturligt och lämpligt.

Förslag (3) **Ändring av 1 kap. 4 § tullagen (2016:253) för att förenkla länsstyrelsernas åtkomst till uppgifter.** I tullagen finns i 1 kap. 4 § en lista på myndigheter som Tullverket på begäran ska lämna ut uppgifter till rörande import och export av varor. Det föreslås att länsstyrelserna i Skåne, Västra Götalands, Stockholms, Gävleborgs och Norrbottens län läggs till i förteckningen för att underlätta arbetet med gränsöverskridande avfallstransporter.

Renova tillstyrker förslaget.

Förslag (4) **ändring i den sekretessbrytande bestämmelsen i 6 kap. 17 § avfallsförordningen (2020:614) för att underlätta för Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten med flera att kunna hämta ut information från avfallsregistret.** Naturvårdsverket har tidigare lämnat förslag innebärande att uppgifter i avfallsregistret ska lämnas ut till brottsbekämpande myndigheter, inklusive Skatteverket. Utredningen vill på nytt lyfta behovet av att brottsbekämpande myndigheter samt Skatteverket läggs till.

Renova tillstyrker förslaget.

Renovas synpunkter på utredningsuppdragen

Regeringsuppdrag (1). **Ge möjlighet att kvarhålla avfallstransporter genom klampning.** Den nu gällande möjligheten för tillsynsmyndigheten enligt 26 kap. 13 a § miljöbalken för att hålla kvar eller omhänderta avfall skulle i ett uppdrag behöva kompletteras så att den gäller för transporten som sådan, inte bara avfallet i den.

Renova tillstyrker uppdraget till fullo. Avfall kan inte enkelt lastas av i en hamn eller vid en landsväg. Hela fordonet måste kvarhållas om utredningen ska hinna göra de efterforskningar som behövs. Samtidig kan det bli kostsamt för transportören om en bil som inte enkelt kan kontrolleras, till exempel en baklastare, lastväxlarfordon eller frontlastare, klampas i avvaktan på att en lämplig tippningsplats ordnas fram. Hur klampningen ska tillämpas i praktiken borde tydliggöras. Lika viktigt är att myndigheterna tillser att varje större hamn eller storstad har tillgång till en lämplig tippningsplats för kontroll.

Regeringsuppdrag (2). **Naturvårdsverket bör få i uppdrag att tillsammans med annan ansvarig myndighet utreda införande av krav på vandelsprövning, bakgrundskontroll vid ansökan om tillstånd eller anmälan av miljöfarlig verksamhet med hantering av avfall, enligt 9 kap. miljöbalken, samt eventuellt även annan anmälnings- eller tillståndspliktig avfallshantering, enligt 5 kap. avfallsförordningen.**

Renova tillstyrker förslaget till utredning av vandels- och lämplighetsprövning. När det gäller tillstånd för transport krävs för att tillstånd för transport av avfall ska ges bland annat att sökanden har de personella, tekniska och ekonomiska förutsättningar som krävs för att på ett tillfredsställande sätt från hälso- och miljöskyddssynpunkt transportera det avfall som ansökan avser. Enligt 16 kap. 6 §

miljöbalken kan tillstånd vägras ”den som inte har fullgjort sina skyldigheter enligt tidigare tillstånd, godkännande eller dispens”. Det är uppenbart att den paragrafen inte tillämpas i den utsträckning den borde. Renova anser dessutom att vandelsprovning borde tillämpas i samband med identifierade oegentligheter i samband med tillsyn och trafikkontroll av avfallstransporter. Idag gäller att en taxichaufför ska vara vandelsprovad men inte en transportör av farligt avfall och vandelsprovning borde dessutom omfatta ledande personer i det bolag som ansvarar för transporten.

Regeringsuppdrag (3). Kontroller vid gräns till annan medlemsstat inom EU. EU är en tullunion och varor som transporteras mellan medlemsstater deklarerar därför inte till tullmyndigheterna. Tullverkets befogenheter vid inre gräns styrs av lag (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot annat land inom Europeiska unionen. I 3 § finns en förteckning över vilka varor som Tullverket får kontrollera vid inre gräns och avfall är inte en av dessa varor.

Renova tillstyrker regeringsuppdraget. Trots den fria rörlighet inom EU måste Tullverkets befogenheter stärkas. Det skulle öka möjligheten att stoppa olagliga transporter men mer resurser måste antagligen tillföras både tullverket och de fem länsstyrelserna så att de fysiska kontrollerna faktiskt ökar i antal.

Regeringsuppdrag (4). Tillstånds- respektive anmälningsplikt för nationella avfallstransporter. Naturvårdsverket bör få i uppdrag att utreda och föreslå förändringar av bestämmelserna i 5 kap. avfallsförordningen om transport av avfall. Det behöver förtydligas vad som utgör yrkesmässig avfallstransport och vilka avfallstransportörer som ska omfattas av krav på tillstånd respektive anmälan, om båda alternativen ska finnas kvar.

Renova tillstyrker förslaget då vi delar uppfattningen att begreppet yrkesmässig transport av avfall behöver tydliggöras.

Regeringsuppdrag (5). Underlätta informationsutbyte mellan samverkande myndigheter. Det behöver tas fram förslag till ändringar i sekretesslagstiftningen, både genom sekretessbrytande bestämmelser och även nya sekretessbestämmelser som kan skydda information som delas mellan brottsbekämpande myndigheter och tillsynsmyndigheter.

Renova tillstyrker regeringsuppdraget (6). Det är organiserade aktörer som driver avfallsbrottslighet och då måste de brottsbekämpande myndigheterna också kunna samarbeta organiserat med god tillgång till viktig information.

Regeringsuppdrag (6) **Bemyndigande för tillsynsmyndighet att kunna stoppa avfallstransporter** (med A-skylt). Det är annars förbehållet främst Polismyndigheten och Tullverket och Kustbevakningen att under vissa förutsättningar kunna stoppa fordon. Länsstyrelserna bör också ha vissa befogenheter att stoppa fordon.

Renova tillstyrker förslaget men menar att A-skylden inte ska vara det styrande kriteriet utan den riskanalys eller misstanke som ligger bakom kontrollen. Renova tillstyrker även de förslag utredningen har om att ge Brottsförebyggande rådet i uppdrag att utveckla statistiken och analysen av avfallsbrottslighet.

Anders Åström

vd

Renova AB